

GASTRONOMIA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII. Nagydíófa ucca 3. I. emelet
Telefon: 352-88.
Levelek, kéziratok ide küldendők.

A MAGYARORSZÁGI SZÁLLODAI, ÉTTERMI
ÉS KÁVÉHÁZI ALKALMAZOTTAK ORSZÁ-
GOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS LAPJA

Megjelenik évente tizszer.

Előfizetési ára:

Egész évre ... P 4.-

Szaktársak!

A szállodai, éttermi és kávéházi üzemekből óriási tömegek kerültek ki az utcára. Semilyen gondoskodás sem történik róluk. Pedig fontos és az egész országra kiható közgazdasági érdek, hogy munkához jussanak a munkanélküliek, mert a nagy munkanélküliség természetes következménye a fogyasztás csökkenése, amit nyomon követ a kereskedelmi élet teljes megbénulása is, valamint minden foglalkozási ág elpusztulása is.

Mindenkinek munkája volna, ha a meglévő munkaalkalmakat észszerűen osztanák fel.

Ameddig a budapesti utcákon 15-20 ezer munkanélküli szaktársunk lézeng munkanélkül, addig a másik oldalon dolgozó szaktársaink heti 100 órát dolgoznak, az ideget ölö és tüdőt sorvasztó üzemekben.

Szaktársak! Kötelességünk harci frontot venni a 40 órás heti munkaidő megvalósításáért, hogy ezen keresztül 15-20 ezer munkanélküli szaktársunk munkához jusson!

A 40 órás munkahét kötelező elrendelése érdekében f. hó 30-án, szerdán délelőtt 10 órakor gyűlést tartunk, egyesületi helyiségünkben, Nagydíófa-utca 3. szám alatt és felhívjuk a szaktársakat, hogy azon tömegesen vegyenek részt.

Szaktársi üdvözléssel:

A Vezetőség.

40 órás munkahét.

Október hó második felében a Magyarországi című estilap közölte a Fővárosi Statisztikai hivatal kimutatását a munkanélküli ipari és más szabadfoglalkozási munkásokról, ezen kimutatásban az is bennfoglaltatott, hogy ezekből a munkásokból a 40 órás munkahét bevezetése esetén mennyien találnak elhelyezkedést.

Nem érdektelen ebben a kérdésben, hogy a statisztikai hivatal tényként állapítja meg mindazt, amit mi már három évvel ezelőtt is hirdettünk, mi évekkel ezelőtt is azt hirdettük, hogy a munkaidő rendezése esetén ebben az iparban a 8 órás munkaidő bevezetésekor 15.000 szállodai, éttermi és kávéházi munkás találna elhelyezkedést, most a legfontosabb programok idején ez a kérdés sokkal, de sokkal aktuálisabb, mint eddig volt, mert most hivatalosan támasztották alá a mi igazunkat és ha már elismerik azt, hogy igazunk van, mi pedig követeljük azt, hogy az igazságnak híven rendezzék is ezt a kérdést, mert akkor, amikor felelős államférfiak a közéleti tisztaságot kívánják minden vonalon keresztülvenni, úgy elsőrendű fontosságra van annak is, hogy ne legyen ebben az országban egy olyan dolgozó munkáskategória, amely a napi 14-16 órás munkateljesítményéért óránként 3, naponként pedig 50 fillér munkabért kapjon, mert ez is a közéletnek egy rendszere, még pedig elég szegényteljes rendszere, a szállodai, éttermi és kávéházi munkások egyik nagy kategóriája, a pincérség, a munkabérek tekintetében még

alacsonyabb szinten áll, mint az a rab, aki szabadságvesztésre van a fogházakba és börtönökbe zárva, mert amikor a rab a börtönajtón keresztül visszalép az életbe, egy bizonyos összeget kap a kezébe, mint ami a részére a börtönben végzett munkájáért járt, kérdés azonban, hogy az a pincérmunkás, akit a munkaadói önkény az üzemből a törvényes felmondás letöltése nélkül kidob egyik percről a másikra, az mit kap? semmit! mert a heti fizetése alig-alig négy pengő, de mert az ipartörvényt a munkáltatók magukra nézve nem tartják kötelezőnek, hát a munkásnak csak 3 napi felmondást fizetnek ki, ez még a jobbik eset, mert az üzemek nagy hányadában egyáltalán nincsen fizetés, tehát kérjük, hogy az a munkás, aki a napi 14-16 órás munkájával a borraivalos keresetből nem képes megkeresni azt sem, ami a neki és családjának a napi kenyérre kell, egy ilyen kidobás esetén mivel induljon neki az életnek, hisz felmondást nem kap, önként adódik a feltevés, hogy ezek az emberek nem-e lesznek a társadalomnak teherterelői, nem-e válnak bűnözőkké, mert ez mind feltehető akkor, ha a törvény a munkabér, a munkaidő rendezését nem tartja még most sem elég fontosnak és ha a felügyelettel megbízott hatóságok nem tartják sürgősnek azt, hogy az ipartörvény rendelkezéseit minden körülmények között ne csak a munkással, de a munkáltatóval is szigorúan betartassák.

A 40 órás munkahétnek a bevezetése a kapitalista társadalomban hangoztatott reformok legfontosabbika és megvalósítása ugy a munkásoknak, mint a társadalomnak közös érdeke és ideszámítva magunkat a szállodai éttermi és kávéházi munkásokat, úgy férfiakat, mint nőket, a 40 órás munkahét a szabadságnak, az egészségnak, az emberséges életmódnak nélkülözhetetlen előfeltétele.

A hosszú munkaidőnek természetes eredménye a mai csufos munkabér! Ugy a heti 4 pengő, mint a borraivaló, mert a munkaadók avval érvelnek, hogy a munkás 14-16 óra alatt eleget kereshet. Hogy mi a valóságban az az eleget keresés, azt ők is nagyon jól tudják, azonban ez a túl hosszú munkaidő az oka annak is, hogy az ipar munkássága csak kis részben találja állandó foglalkozást, mert a munkaidő ilyen hosszúsága állít fel a munkásság háta mögé egy olyan óriási munkanélküli hadsereget, amely az éhségtől üzetve állandóan szorítja lefelé a béreket.

És a tőke éppen ezért nem akar a túl hosszú munkaidőből engedni, mert ebből az óriási emberrezervoárból könnyen tudja pótolni azokat, akik kidülnek. Azonban az államnak kötelessége az embert is mint egyes személyt védeni, mert hiszen az egyes emberek alkotják az egyetemes társadalmat, ha tehát az egyes emberre nem fordítanak elég gondot, úgy a tőke tulkapása elsorvasztja az egész társadalmat, mert a munkásság a hosszú munkaidőtől idő előtt kimerül, tönkre megy, munkaképtelenné válik, és az államnak kell eltartani, tehát nem csak szociális érdek, hanem egyenesen nemzeti érdek is az, hogy a nemzet javaival (mert hiszen a munkaerő azt képezi) rendszeres gazdálkodás folyjon.

A mai túl hosszú munkaidő a Szállodai, Éttermi és Kávéházi munkásokat egyenesen elűti a családi élettől, mert azok a pincérek, akik napi 14-16 órát dolgoznak, nem le-

hetnek családapák, mert csak az üzemen kívül élhet családi életet, már pedig ha ilyen hosszú a munkaidő, családjának nem tud még egy órát sem szentelni naponta.

A túl hosszú munkaidő akadályozza a művelődést is, mert erre sem ad alkalmat tehát összegezzük ezt a kérdést, mindaddig, amíg a szállodai, vendéglői és kávéházi munkásokat törvényes védelemben nem részesítik a túl hosszú munkaidő ellen, ameddig nem rendezik a szabadnapot, ameddig nem élnek emberhez illő életmódot, addig nem is számíthatnak embereknek, már pedig hogy emberek vagyunk, azt nem vonhatja kétségbe senki, éppen ezért minden vendégipari munkásnak elsőrendű kötelessége, hogy harcba induljon a 40 órás munkahét bevezetéséért, mert csak a 40 órás munkahét van hivatva ezeken a szörnyű állapotokon segíteni, a 40 órás munkahét megvalósulásakor, lehet emberhez illő életet élni, lehet a családdal is foglalkozni, ami pedig nagyon is fontos érdek a jövő generáció szempontjából, valamint jut idő a kulturális követelményekre is, a 40 órás munkahét lehetővé teszi a magasabb korban való munkabírást is, mert a védett munkaidő mellett a munkaerő is védelemben részesül, ami azt is jelenti, hogy a 36-38 évet betöltött munkásra nem lehet rászütni azt, hogy már öreg, nem munkabíró, nem a mi hibánk, hogy fiatalabb éveinkben ennyire kisajtották szervezetünkben a munkaerőt, éppen ezért kell, hogy jöjjön a 40 órás munkaidő, hogy eleve biztosítsuk utódainknak az emberséges életmódot.

A munkásszolidaritás varázsereje.

A társadalmi zűrzavarnak, egyéni tépettségnek és kétségbeesésnek mai forróján sem volna szabad megfeledkezni arról, sőt fokozottabb mértékben nem, hogy a kapitalista termelési rendszer csődjéből való kivezető út — a szociálista tervszerű termelés — és elosztásához, egyedül a *tömeg szerveztségének* átütő erejével erőszakolható ki. Beszéd és szemléltető példát idézünk ennek a tárgyi előfeltételeknek a megvilágítására.

Az osztrák vendéglőipari munkásság (kávéházi, vendéglői és szállodai) szabadszervezeteinek vezetősége 1928 november 22-én elhatározta, hogy felépíteti saját székházát, egy a szakszervezeti otthon, valamint a betegpénztári üzem elhelyezése céljaira. Az 1928. december 20-án tartott közgyűlés egyhangulag szentesítette ezt a határozatot és elrendelte, hogy

1929. január 1-től kezdve minden szakszervezeti tag hetenként 50 gartást fizet be a célra.

A világgazdasági válság, tehát az óriási munkanélküliség széles társadalmi rétegekben, éppen ebben az esztendőben tizedelte meg a dolgozók rétegeit a kezdet viharosságával, aminek a természetes következménye az lett, hogy éppen ezekben az iparágakban, amelyeknek egy jelentős része a fényűzési kategóriába tartozik, hullottak el az első áldozatok. Ennek ellenére a 22.000 szervezett

**Harcoljunk a saját és családunk érdekeiért a szervezettségünk erejével!
Szaktárs be a szervezetbe!**

Visszapillantás.

A Budapesti pincérek 1835. évben megalakult B. P. E. volt az alapja, a mai modern pincérmunkás mozgalomnak és bár akkor még nem jöttek azokkal a kivánságokkal és célkitűzésekkel, amikkel jöttek, hanem alapjában véve már akkor is ugyanazok a követelések állottak a mozgalom homlokterében mint ma.

A pincérmunkásság 100 év előtti követeléseiben első helyen állt a munkásokkal való embersones bántás, és ha ezen követelést szorosabban kívánjuk megvizsgálni, akkor azt látjuk, hogy száz év óta nem változott semmi. Az emberi bántásnak ennek az ipar, nek a munkásai még ma sem tudták kiharcolni, pedig mód és alkalom nagyon sok esetben kínálkozott erre. Azonban ennek a szakmának a munkásai a munkásmozgalom terén állandóan csak a leghátul kullogtak és azokat az eredményeket, amelyeket elért még a csiga is megszégyenítette gyorsaságával.

Abban az időben, amikor a pincérmunkásság az első követelésével elő mert állani, 1840—48-ban, akkor még az iparban csak a kisüzemek domináltak és ritkaságszámba ment az az üzem, amely az alkalmazottak számánál fogva megközelítette a mai dunaparti üzemeket, hogy ezekben az időkben a munkásság eredményeket elérni nem tudott, ez annak tudható be, hogy a munkaadók már akkor is felismerték azt a helyzetet és minden igyekezetükkel arra törekedtek, hogy az egyik üzem munkássága össze ne tudjon jönni a másik üzem munkásaival, ezért minden üzem a munkásainak bentlakást adott és a munka elvégzése után tilos volt a lakóházból kimenniük, tehát így elzárta légmentesen az egyik munkást a másiktól, ezek a munka és lakásvizonyok az utolsó 10—15 évben változtak csak meg, mert a háború és az azt követő évek lakásproblémája tette ezt szükségessé, vagyis az, hogy a munkások által lakott helyiségeket pénzre tudták tenni.

Azonban még napjainkban is vannak olyan üzemek, még pedig nagy számmal, ahol a bentlakás divatban van, áll ez első sorban a szállodai alkalmazottak nagy részére, valamint a vendéglői üzemek segéd-személyzete részére.

Ezek a bentlakások azt a célt szolgálják, hogy a határtalan nagy munkaidő ellenőrizhető ne legyen, és hogy a munkáltató akkor állítsa a munkába a munkást, mikor neki tetszik, mert a munkaidő kezdete és vége még most sincsen szabályozva. Sokszor láthatjuk a szállodákban alkalmazott bérszolgálat (lőhndienert), hogy a kapuban ülve vagy állva elalszanak, a laikus nem tudja, hogy miért, mi azonban igen, mert ezek az emberek néha 36—48 órás szolgálatot tartanak egyhuzamban, nekik kell a későn hazatérő vendégeket beereszteni, valamint a koránkelőket felköltetni, így aztán pihenésre nem jut idejük, mert napközben is van elég elvégezni való dolguk. Ezekért a hosszú ideig terjedő szolgálatért természetesen fizetést nem kapnak, hanem rá vannak kényszerítve arra, hogy holmi apró fogásokkal és trükkökkel csalják ki a vendégtől a borrahalót.

Ugyanez áll a portásokra és szobaasszonyokra is! ezeknek tetemes óvadékjuk van, a segédszemélyzetnek nekik kell fizetni a borrahalós keresetből (már amennyiben azt fi-

zethetik), ők felelősek a szálloda leltárjáért és mindazon károkat, amit a vendég okoz és elfelejt megfizetni, nekik kell fedezni. Hogy pedig ezeknek a vállalt kötelezettségeknek eleget tudjanak tenni, úgy ők is mindenféle kifogásokkal és trükkökkel vannak kényszerítve a vendég figyelmét felhívni a borrahaló adásra. Hogy ez milyen káros hatással van arra a sokszor hangoztatott idegenforgalmi propagandára azt nem is kell bővebben fel-említenünk, mert ez az avult rendszer az egész világon már el van felejtve, csak nálunk divat még, mi sem természetesebb ezután, hogy az az idegen, aki Magyarországra jön üdülni, szórakozni vagy kirándulni, mikor megismeri az itteni borrahalós viszonyokat, nagyon is meggondolja magát, hogy ismét eljőjön e ide, ahol drágább a gomb mint a kabát, mert az elutazás pillanatában olyan nagyszámú személyzet sorakozik fel és várja kinyújtott kézzel a borrahalót, hogy szinte megijed tőle.

Mindenek az az oka, hogy a munkáltatók 100 év óta nem tudnak vagy nem akarnak az idővel lépést tartani és ezeken az állapotokon változtatni.

Megjegyezni kívánjuk, hogy a munkabér nem csak gyomor kérdés, hanem kulturális kérdés is. A munkabér magasságát az osztályintelligencia, a munkásságnak az igényei is befolyásolják.

A kávé és vendéglősipar munkásainak igényeit a munkakör 100%-ig inficiálja. A környezet, melyben a pincérek és más borrahalós munkások gyermekkoruk óta dolgoznak, erkölcsi felfogásukat a borrahalóval demoralizálja. Azok a rossz példák, melyet a »jobb társadalmi köröktől« ellesnek és eltanulnak, nagy gátjai a szakszervezeti tanítások terfoglalásának, mert ők a tudóst, a tanárt nem az általa teremtett maradandó érték után becsülik meg, hanem a borrahaló után, melyet az nekik juttatott.

Azok a pincérek és más borrahalós munkások, akik a vendéglősiparban, lokálokban és szeparékban megtanulták ennek a tehetősebb osztálynak a majmolását, elit pincéreknek nevezetük magukat és a példa a visszatekinthető időkre azt mutatja, hogy ezek az elit pincérek voltak azok, akik a munkásság jogos és méltányos követeléseit állandóan elárulták és letörték.

Ma munkabért a pincéreknek csak forma szerinti fizetnek, hogy legyen miből a beteg-szégyéntől és a kereset iadót, ezenkívül a pincérekre még rákényszerítettek olyan kiadásokat is, amihez neki semmi köze sem volna levonni, de mert rendezetlen a munka és bérvizonyok, így kötelességüké van téve ezt fizetni, rákfenéje ennek az iparnak az is, hogy az erre illetékesek nem avatkoztak bele még abba sem, hogy ne engedjék az ipar-törvényt felrugni, mert mi másnak nevezhetnénk azt, ha nem felrugásnak, a munkás dolgozik és napok múlva elé tesznek egy kötelevényt, melyet önszántából iratnak vele alá, hogy elismerem, hogy kidobásom esetén csak három napi felmondásra tarthatok igényt, tehát munkást kidobják mert görben lépett és 1.20 fillérral a felmondása is ki van fizetve, mi nem tudjuk, hogy az ilyen önkényes eljárást minek nevezzük, azt azonban megállapíthatjuk, hogy az törvénytelen.

Nyilatkozat !

A főpincérek lapjában egy nyilatkozat jelent meg az én aláírással, melyet nem én írtam, hanem ők hasból.

Én ugyan írtam egy cáfoló nyilatkozatot, melyet ők nem közöltek le, hanem egész egyszerűen egy ocsmány hamisítvánnyal helyettesítették. Én az elmúlt lapszámunkban megírtam, hogy 100%-os hazugságot közöltek, most hozzá teszek még 100%-ot, most már összesen 200%-ot hazudoztak össze.

Én azonban nem dugom a fejem a homokba, hanem megírtam ellenük a feljelentést sajtó utján elkövetett rágalmaszért.

b. z.

Pofozó ember kerestetik.

Halló! Halló! X. kávéház? Kérem M. I. főpincér urat a telefonhoz!

Halló, te vagy az M. I., itt én vagyok kérlek alásan a Vilmos bácsi, kérlek szépen kedves barátom én egy szívességet szeretnék tőled kérni, hiszen tudod, hogy én is tettem már neked szívességet, ez csak olyan baráti szívesség tudod és nem is kerül pénzbe kérlelő alásan, hát itt csak arról volna szó kérlek alásan, hogy ez az ember, ez a B. Z. nagyon sokat kellemetlenkedik nekünk, képzeld el, azt írta a Társadalmunkban, hogy a bank 26%-os kamatot szed, pedig ez nem igaz kérlelő alásan, mert a bank alig szed többet mint 6%-ot, hát tudod kérlek szépen, hogy hogyan állunk evel a bank törtéjával, hát erről nem akarok veled bővebben vitatkozni, most csupán csak azt szeretném tőled elérni, hogy légy szives és fogd meg ezt az embert kérlelő alásan és jól pofozd meg, remélem, hogy ezt megteszed nekem, azért a sok szívességért, ugye kérlelő alásan ezt megteszed! Mi? hogy nem teszed meg! nem! akkor szer-vusz kérlelő alásan.

Világszemle

Az elmúlt hó 6—8 között zajlott le Csehszlovák testvér szervezetünk közgyűlése Prágában. A funkcionáriusokon kívül 48 delegátus jelenlétében.

Szaktársaink főbb követelései közt első helyen a heti 36 órás munkaidő kötelező bevezetése szerepl, tudott dolog, hogy Csehszlovákiában eddig 48 órás munkaidő volt, azonban szaktársaink ezt a kereslet és kínálathoz viszonyítva 36 órára kívánják redukálni.

Végérvényesen megszüntetni kívánják a még létező ügynököket, hogy semjén, az iparban foglalkoztatott munkást nem közvetíthetnek.

Az állami munkanélküli segélynek a fel-emelését is kívánják szaktársaink, valamint egy a százalék, mint a borrahaló teljes kiküszöbölését és helyette a fix fizetésnek, illetve az órabérek a bevezetését.

*

Ausztriában megszünt a borrahaló és ezzel osztrák szaktársaink hosszú időn keresztül tartó borrahaló ellenes küzdelme nyugvópontra jutott. Iparunkban alkalmazott munkás ezeket nem fogadhat el borrahalót. Osztrák szaktársaink nyilegyenesen törnek a kitűzött cél felé.

*

Palesztinában (Tel' Aviv) dolgozó szaktársaink mozgalmat indítottak a borrahaló eltörléséért, ezért a munkáltatók 30 üzem munkását kizárták a munkából, a kizárás azonban csak 1½ napig tartott, mert a közönség, valamint a hatóságok beavatkozása a munkásság érdekében olyan nyomást gyakorolt a munkáltatókra, hogy kénytelenek voltak a munkásság jogos követelésének helyt adni és kollektív szerződést kötni tisztességes fizetéssel és a borrahaló eltörlésével.

*

Jugoszláv testvér szervezetünk erőteljes akciót indított a borrahaló eltörléséért, valamint a 40 órás heti munkaidő bevezetéséért,

Teréz fürdő

Budapest, VII., Hársfia-u. 55.

Egyesületünk tagjainak kedvezményes utalványok.

A fürdő nyitva reggel 7-től este 7-ig.

Fodrász-Manicűr-Pedikűr a fürdőben.

Kedvezményes árak: I. oszt. lepedővel 70 fillér, II. oszt. lepedővel 50 fillér.

Kedvezményes utalványok az egyesület titkárságánál kaphatók.

K a i r ó Kávéház

Szaktársak kedvenc találkozó helye.

Mérsékelt árak.

Braun Vilmos kávé.

Agitálj! Győzd meg a kishitűeket, hogy csak egységes szervezet tud maradandó eredményeket elérni, minden vendégipari munkásnak a szervezetben a helye!

